

Dědictví a současnost

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Významné památky, akce obnovy a nálezy
památkové péče v Jihomoravském kraji

Jevišovice – předzámčí Starého zámku

Obnova předzámčí Starého zámku (severní část)

Historie a stavební vývoj předzámčí

Malebné městečko Jevišovice se nachází 18 km severně od Znojma ve zvláště zalesněné krajině Jevišovické pahorkatiny. Jevišovice, poprvé v pramenech zmiňované roku 1289, mají zachovanou urbanistickou strukturu středověkého původu s řadou cenných historických staveb. Mezi nejznámější patří Starý a Nový zámek, nejstarší přehrada na Moravě a archeologická lokalita Starého hradu.

Historie a stavební vývoj předzámčí jsou těsně spjaté s historií Starého zámku. Ten byl vybudován jako pozdně gotická hradní novostavba jevišovickou linií rodu Kunštátů k roku 1432, kdy se hrad poprvé připomíná v pramenech. Do období 15. století spadá jistě také první stavební etapa předzámčí – tehdy ještě předhradí, o níž ovšem mnoho nevíme.

Současná podoba předzámčí se souborem budov a nádvořím pochází z doby celkové přestavby hradu na honosný renesanční zámek, do níž se kolem poloviny 16. století pustili opět Kunštátové (ti vlastnili panství až do r. 1647). Na hranolové věži Starého zámku je zachován letopočet její dostavby – 1564. Renesanční výstavba předzámčí tehdy navázala na předhradí, jehož objekty byly pojety do objemu budov nového předzámčí. O renesančním utváření předzámčí svědčí řada dochovaných autentických stavebních konstrukcí a prvků (zaklenuté prostory v přízemí všech tří křídel, komínová tělesa atd.) a zejména zachované renesanční omítky se sgrafitovou výzdobou – kvádrováním.

Předzámčí tvoří tři křídla nepravidelného půdorysu krytá sedlovými střechami. Jižní a západní křídlo jsou přízemní a obě sloužila především pro hospodářské účely (konírny, skladiště apod.). Severní křídlo je patrové a bylo určeno pro ubytování správců a úředníků jevišovického panství.

Předzámčí bylo až do roku 1945 v soukromých rukách majitelů panství. Ti však již od konce 19. století Starý zámek s předzámčím využívali pouze pro hospodářské účely a celý areál postupně chátral. Zestátněný Starý zámek byl síce v 60. letech 20. století celkově opraven, předzámčí však nikoliv.

Rekonstrukce předzámčí a přilehlé zahrady

Značně zchátralé a nevyužívané předzámčí (kromě restaurace v bývalých konírnách) a přilehlá historická zahrada na svou celkovou rekonstrukci čekalo až na začátek 21. století. Obec, jako majitel severní části areálu, se rozhodla jej využít pro muzejní expozici o historii Jevišovicka a za tímto účelem získalo dotaci z Regionálního operačního programu Jihovýchod (85% z celkových nákladů). Rekonstrukce předzámčí si vyžádala celkem 25 mil. Kč.

Zdařilý projekt na rekonstrukci severní části předzámčí a přilehlé zahrady vypracoval v roce 2012 místní architekt Tomáš Hanulík.

Rekonstrukce započatá roku 2013 se nesla ve znamení maximální míry zachování a pečlivé obnovy všech historických konstrukcí, prvků a detailů, a to za využití tradičních materiálů a technologií. Cenné renesanční omítky se sgrafitovou bosáží byly restaurovány. Repasována byla většina oken a dveří i části dochovaného vnitřního vybavení.

Obnovu celého areálu prováděla Stavebně-restaurátorská huť Archatt.

Předzámčí bylo se svými novými expozicemi slavnostně otevřeno v roce 2015.

Autor textu: Mgr. Jana Oberreiterová, 2017

Detail průčelí s dvojitými portálky před obnovou v r. 2015.

Detail průčelí s dvojitými portálky po obnově v r. 2017.

Předzámčí během rekonstrukce, r. 2015.

Předzámčí po celkové rekonstrukci, r. 2016.

Trojice renesančních komínů, r. 2017.

1. Veduta Jevišovice z konce 18. století (předzámčí s věžičkou označeno šipkou), (Archiv města Brna).

JEVIŠOVICE – STARÝ ZÁMEK na konci 15. stol

Předpokládaná podoba Starého zámku (hradů) s předhradím v 15. století dle M. Plačka (autor P. Šimeček).

Kresba Starého zámku a předzámčí z r. 1827 (archiv ZEMFNÚ, ÚOP v Tečči)

Starý zámek a předzámčí na listině Karla Josefa de Souches z r. 1704 (Státní okresní archiv Znojmo).